

YAYINEVLERİNE KILAVUZ

1. Yayınevi, bir çevirmenle işe başlamadan önce kesinlikle sözleşme imzalamalıdır.
2. Yayınevi, çevrilecek kitap kamuya mal olmuş bir eser değilse, çevirmenle çalışmaya başlamadan önce Türkçe yayın haklarını almalıdır.
3. Yayınevi, sonradan oluşabilecek yanlış anlamaları ve tatsızlıkları önlemek amacıyla, sözleşmeyle üstlendiği yükümlülükler konusunda çevirmene bilgi vermelidir.
4. Sözleşmede, çevirmene yapılacak ödemelerin yüzde olarak oranları ve tarihleri, koşulları, çevirinin teslim tarihiyle birlikte, kesinlikle belirtilmelidir.
 - a. Sözleşmede önerilen telif oranı, en az, 2000 baskı üzerinden net %7'ye tekabül edecek bir oran olmalıdır.
 - b. Ödemelerin kitap basıldıktan sonra yapılması çevirmeni mağdur ettiğinden, yayınevi uygun bir avans sistemi üzerinde anlaşmaya hazır olmalıdır.
 - c. Kitabın daha sonraki baskılarında, ilk baskıda geçerli olan telif yüzdesi düşürülmemelidir.
 - d. Yayınevi, yayınlanmış eserden, baskı adedinin en az %1'ine denk gelecek sayıda kopyayı çevirmene bedelsiz olarak vermeli, bunu aşan taleplerde de en az %40 indirim uygulamalıdır.
5. Çevirmenin yayınevine yalnızca çeviri eserin maddi haklarını devrettiği, manevi hakların devredilmesinin hukuken geçersiz olduğu unutulmamalıdır. Bu doğrultuda,
 - a. Yayınevi, çeviride yapılan değişiklikleri çevirmene bildirmeli ve çevirmenin onayını almalıdır. Buna karşılık çevirmen de kaynak metni doğru bir şekilde çevirme, gerekli terminolojik araştırmayı (gerekirse çalışacağı editörle birlikte) yapma sorumluluğunu taşır. Bu iki sorumluluk, ancak karşılıklı yerine getirildiğinde bir anlam taşıyabilir.
 - b. Yayınevi, eserin kapağında olduğu kadar, her türlü ilan, afiş vs. üzerinde, eserin ve yazarının adının yanı sıra çevirmenin de adının belirtilmesine dikkat etmelidir.
 - c. Yayınevi, çeviri karşılığında ödemeyi taahhüt ettiği ücreti ödese bile, çeviri eseri yayınlamadan yükümlülüklerini yerine getirmiş olmaz. Bu durumda, çevirmenin eserini kamuya arz etme hakkı çerçevesinde gerekli kolaylığı göstermesi (Türkçe yayın haklarının devri şeklinde) beklenir.
 - d. Çevirinin başka mecralarda kullanılması durumunda, çevirmenin doğacak hakları sözleşmede açıklığa kavuşturulmalıdır.
6. Yayınevi, daha önce birlikte çalışmadığı, ya da başka alanlarda yetkin eserleri olsa da çevrilecek eserin ait olduğu disipline nispeten yabancı olan çevirmenlerden deneme çevirisi talep etmelidir. Deneme çevirisi, çevirmenin yetkinliğine gölge düşürecek bir "sınav" olarak değil, editörle çevirmenin birlikte çalışma koşullarını belirleyen bir zemin olarak görülmelidir. Bu deneme sadece çevirmenin tercihlerini ve dil anlayışını değil, editörün beklentilerini de açıklığa kavuşturacak, böylelikle daha sonra doğabilecek anlaşmazlıklar büyük ölçüde önlenmiş olacaktır.
7. Yayınevi, çevirmenle editörün, üslup ve terminoloji konusunda anlaşmaya varmak üzere önceden (gerektiğinde tüm çeviri süresince) irtibat kurmalarını sağlamalıdır. Böylece çeviri teslim edildikten sonra editörün yapması gereken düzeltmeler en aza indirilmiş olur.
8. Yayınevi, teslim müddetinin makul bir süre olması konusunda çevirmenle anlaşmaya varmalıdır. Eğer çeşitli nedenlerle bir aciliyet söz konusu olursa, bu husus üzerinde baştan anlaşmaya varılmalı, gerektiğinde ödenecek telif ücreti buna göre düzenlenmelidir.
9. Yayınevi, çeviri aşamasında gerekebilecek araştırmalarda çevirmene yüklenecek sorumluluklar konusunda çevirmenle anlaşmaya varmalı, gerektiğinde telif ücreti buna göre düzenlenmelidir.
10. Yayınevi, kuşkusuz, teslim edilen çeviriyi standartlara uygun olmadığı gerekçesiyle reddedebilir. Ancak, bunu önlemek için, çeviri süresince çevirmenle irtibat halinde olmayı ihmal etmemeli; söz konusu eserin çevrilen kısımlarını belli aralıklarla kontrol ederek, gerekiyorsa eleştirilerini ve uyarılarını çevirmene bildirmeli; eserin teslim edilmesini beklememelidir. Buna rağmen anlaşma sağlanamaması durumunda, yayınevi bir hakem kuruluna müracaat edilmesini kabul etmelidir.
11. Yayınevi, yayınlanmış çevirinin satış rakamlarını çevirmene düzenli olarak bildirmelidir.

Böylece, kitabın baskısı tükenmek üzereyse, ikinci baskıya geçilmeden çevirmene ilk baskıdaki olası hataları düzeltme fırsatı verilmiş olur.

Kaynak: <http://www.cevbir.org/yayklvz.html>